

LISTEK.

Soterija.

(Po nemškem izvorniku. — Povest iz časov preganjanja kristjanov.)
(Dalje.)

Toda dasi je žrjavica neznosno žgala v meso, je Soterija roko držala mirno. Ko so kristjanom, stoječim med množico, stopale solze v oči, je oko deklečino vendar ostalo suho kljub temu, da so ji neizrečene bolečine gnale vso kri k srcu in ji smrtne srage stopale na obličje. Na ustnicah se ji je bralo, da molli, a zdaj pa zdaj je obrnila oči proti nebu. Sliši se evrčanje, ker kri že kaplja iz vžgane rane v žrjavico. A kakor da bi se mučenja ne bilo dovolj, podpihuje zamorec ogenj, sedaj kristjanko zasmehujoč, sedaj zopet govoreč nerazumljive čarovne zagovore, da bi se moč ognja pomnožila. Vsi okoli stoječi so se čudili stanovitnosti, s katero je nežna deklica prenašala strašne bolečine, in že je bilo slišati mrmranje v znamenje, da se ljudstvo zgraža nad nečloveško neusmiljenostjo. Zda jci zapove mestni prefekt, da se neha z mučenjem.

„Vprašam te zadnjikrat“, pravi osorno, „ali slušaš cesarska povelja?“

„Izročila sem se popoknoma svojemu Bogu v žgalno daritev“, odgovori Soterija, „kako morem tvojim krivim bogovom darovati?“

Nato se pođa prefekt z drugimi sodniki za zoster, da sklenejo razsodbo. A kmalu se zopet vrnejo, in trobentač naznani z močnim glasom razsodbo: „Ker se Florencija Soterija trdovratno brani, zapovedi nebeškega cesarja izpolniti in nesmrtnim bogovom darovati, se jo obglavi. In v svarilno znamenje se izvrši smrtna obsodba na Apijski cesti pri kristjanskih grobovih.“

„Zahvaljujem se Ti, sladki Jezus!“ pravi Soterija in veselja nebeške srče ji smehljajo ustnice.

Ambrozij se je mudil pri diakonu Severu do polnočja, poslušajoč njegove nauke, nato je pa hodil po katakombah, kjer mu je starček razkazoval grobove mnogih mučnikov, da bi mu tako vero utrdil. Zelen si je sedaj, brž priti v Rim, da si izprosi vhod v ječo k Soteriji ter ji naznani, da je sedaj popolnoma prepričan o resnici krščanske cerkve in da že z nestrpnostjo pričakuje onega dneva, ko ga sprejmejo v vrsto katehumenov (ki se pripravljajo na sveti krst).

Kako srečno je stopal po cesti proti mestu! Zopet in zopet je postal, da je v zahvalo pogledal proti nebu in da se je na čelu pokrižal, šepetajoč: „Kristjan sem!“

Apijska cesta se vije v svojem sijaju med krasnimi in različnimi nagrobnimi spomeniki, ki kažejo bogastvo v krasnih stebrih, kipih iz mramorja in kovin, in prijeten vonj se vzdiga iz okoli ležečih cvetličnih nasadov. Na nobeni cesti, ki vodi proti mestu Rim, ni tako živahen promet kakor ravno tu.

Ambroziju niso bili mar mimo idoč; kaj ga je še mogel zanimati svet, ko je našel nebesa!

„Nebesa — da, ko bi sedaj, ko sem pripravljen postati kristjan, Soterija bila solnce na tem nebu! Kakor sem prej deklico visoko spoštoval radi njenih čednosti, oh, koliko veličastnejša stoji sedaj njena podoba pred mojo dušo! Toda čim dalje to podoba v duhu gledam, tem bolj se mi dozdeva, da se mi oddaljuje, kakor bi mi skušala odbežati. Ne — to srce je prevzvišeno nad zemeljsko ljubezen; to si je večni Bog sam izbral za vedno, in jaz ubogi berač ne smem več pogledovati za ono, ki si jo je nebeški kralj izbral za svojo nevesto. Toda sveti mi naj, kakor svetla zvezda, ki mi kaže pot, po katerem mi je hoditi. O, kako čudovito veličastna je ta vera, ki v svojem vrtu vzgaja take cvetlice!“

„A kakšen je neki izid obravnave?“ To vprašanje mu vzmira srce. „Prav gotovo Soterija ne zataji svojega Boga tudi v največjih mukah. O Bog, jaz sem vzrok njene smrti! Toda“, tolaži se zopet, „ona

mi odpusti, še danes jo hočem prositi, kar najiskrenejše le morem. Ni li Boga zahvaljevala, da je mogla s svojimi bolečinami, ki so ji je prizadajali neusmiljenosti pred sodniki, odkupiti mojo dušo?“

Tako zamišljen pride Ambrozij pred mestna vrata. Tukaj ga sreča tolpa ljudi, ki drvi iz mesta, na čelu ji oddelek vojakov. Kakor od mrtvouda začet o-mahne Ambrozij, ko zagleda sredi vojakov in rabljev — Soterijo. V tistem trenutku ga pogleda deklica in mu da milo in smehljajoče znamenje, naj ji sledi. Mrtvo blede, s solzami v očeh, zbere mladi tribun vse svoje moči in se pridruži množici, ki spremlja mučenico ali radi radovednosti ali radi sočutja.

V bližini nagrobnega spomenika Kornelije, katerega razvaline se še dandanes vidijo, zavije množica z glavne ceste in krene na stransko pot, ki jih kmalu dovede do mesta, kjer se naj izvrši obsodba.

Soterija je bila vso pot skozi mesto in po Apijski cesti zatopljena v molitev. Steje si v največjo milost, da sme umreti za svojega Boga in svojo vero. In čim bolj se bližajo pokopališču, tem bolj ji igra srce veselja, ker zdi se ji, da ji prihajajo vsi svetniki nasproti, ki ležijo tukaj pokopani, da jo sprejmo v svoje vrste.

Kako pogosto je Soterija na teh grobovih molila in se priporočala kot otrok, kot nadebudna deklica in kot dorasla mladenka! In sedaj se ji prikažejo umrli oblečeni v bela oblačila ter jo z veseljem sprejmejo kot novo tovarišico: sv. Cecilija z zborom mladenk, sv. Sikst s častitljivo množico školov in duhovnikov, vsi slavne priče krvavih razsodb, in tisoči blaženih, ki so bili že od začetka kristjanstva v teh katakombah pokopani.

Tam, kjer se še danes poznajo ostanki stare kapele, posvečeni sveti mučenici Soteriji, izvolijo rablji prostor za morišče. In ravno tu na svojem posestvu je Soterija pri slovesu od svojega oskrbnika temu-le zaznamovala mesto svojega pogreba.

Daleč na okoli se razprostira Kampanija pred očmi, tedaj še nikakor pusta in zapuščena kakor danes, temveč velik in krasen cvetlični vrt, posejan z vilami daleč tja do Albanskega gorovja.

Prijeten zimski popoldan je bil. K zatonu se nagibajoče solnce je razsvetljevalo celo planjavo s čarobno svetlobo. Niti najmanjše sapice ni bilo. Veličastno so se razlegali lahko doneči glasovi pastirskih piščalk in zvonjenje ter meketanje ovac, ki so se pasle po rebro gore. Soterija je porabila kratek čas, ko so pripravljali rablji morišče, da se je poslovila od vernikov, ki so bili navzoči. Lucina je bila prevzeta od bolesti, ko je zadnjikrat objela svojo prijateljico iz mladih let: Kako naglo se uredniči domnevanje, o katerem je pred dvema dnevoma govorila v katakombah! Soterija pa jo je gledala z nasmehom, rekoč: „Ti jokaš, sladka Lucina, ko že angeli odpirajo nebeška vrata, da me pripeljejo do mojega Zenina? Pogledaj, kako dober je moj božji Gospod! Izvolila sem si grob na svojem posestvu v bližini mučencev, ki ležijo na tem pokopališču, in sedaj lahko celo tukaj umrjem. Ne verjameš li, da vsi nevidno stojijo pri meni, da sprejmo mojo dušo v nebeške višave?“

Ambrozij dolgo ni mogel izgovoriti besede, klečeč pred mučenico in ji kakor drugi verniki od ognja opečeno roko poljubljaljoč.

„Upal sem“, je dejal slednjič, ko se je ojunail, „te dobiti za nevesto, in postala si moja dušna mati. Toda to te stane, oh, po moji Krivdi, življenje. O, Soterija, odpusti mi, kar sem storil v svoji slepi strasti“

„Odpustiti ti“, odgovori deklica, „nimam ničesar, moj brat, ne; pač pa veliko več zahvaliti. Postal si moj drug, ki me popelje k moji večni ljubezni. Ker si postal kristjan, si mi dal s tem gostijo za mojega nebeškega Zenina. Vzemi v zahvalo to skatljico, v njej najdeš gobo s krvjo sv. Neže. Namочи pa to gobo tudi z mojo krvjo v poroštvo, da bom v nebesih vedno molila za te in za tvoje očeta. — In povej tudi kedaj svojim otrokom, da molim za-nje in da sem

njihova dušna mati, O!“ povzdigne mladenka, „kako bodo povelečevali čerkev Gospodovo in tvoje ime, Ambrozij, in ti zapustili nemilnljivo ime v čast božjo.“

Rablji so dovršili priprave. Z mečem v roki in golih prs se je pripravil zamorec, da izvrši razsodbo.

Ko si je Soterija sama odgrnila pajčolan, je Lucina razgrnila bel, platnen prt na tla. Mučenica je pokleknila na njega, razpustila kodraste lase čez rame, odkrila tilnik, sklenila roki navzkriž na prsa in upognila glavo, rekoč:

„Sedaj pridi, moj Jezus!“

Bilo je dne 6. svečana 1. 304.

Cista kot bel golobček je vzletela duša mlade mučenice v svetle višave nebeškega raja. — S pomočjo nekaterih krščanskih žen je ogrnila Lucina sveto truplo v prst, verniki pa so se trudili, da nabe-rejo v gobe njeno kri.

Sedmo poglavje.

V katakombah.

Ko je bil senator Avrelj Sempronij po poskusu, pregovoriti spoznavalko, zapuščal ječo, bi ga bil marsikdo smatral za človeka, ki ima iti pred sodni stol. Nemirna vest mu je očitala, da je zakrivil neizogibno smrt devotke; zastoj se je skušal prepričati, da je Soterijina trdovratnost kriva tega usodnega izida. Čim večkrat je namreč ž njo govoril, čim večkrat je videl v tisti strašni samotni nežno mlado deklico, njen blaženi mir in brezprimerno odločnost, s katero je bila pripravljena, umreti za svoje prepričanje, tem bolj se je čudil. Lepota, mladost, plemenitost, vse, kar more storiti mlado srce srečno in zadovoljno, je bilo usojeno mladenki, ki ni niti žalostno vzdihnila, ko se je vsemu temu odpovedala.

Nikdar ni življenje slajše ko v oni mladostni dobi, ko se mu smehlja nasproti jutranje solnce lepe prihodnosti — in Soterija je dala smehljajoč to mlado življenje, da bi umrla kot zločinka krvave smrti pod rabljevo roko. Sempronij je vsled svoje plemenite narave moral to nenavadno odpoved pri tako nežni starosti le občudovati. Kajti to ni bila pretiranost, ne, to je bilo nekaj višjega, nadčloveškega, nadnaravnega, kar edino ji je moglo dati srčnost in veselo navdušenje za take žrtve.

Pa ravno to, z vsako uro naraščajoče začudenje je bilo za Sempronija želo, ki ga je vedno izpodbadalo, naj vse poskusi, da reši Soterijo.

Ali mu je poleg vsega tega, kar je že storil, odprt še nov pot, na katerega naj krene, da reši Soterijo?

Zasvetil se mu je še eden, četudi slab žarek upanja; Sempronij bi se moral obrniti na samega cesarja Maksimina in od njega izprostiti vsaj odlog sodnijskega postopanja. Če doseže to, potem je, kakor je menil, vsaj od sebe zvalil odgovornost, ako bi Soterijo sodnik pozneje zopet poklical, ona pa ostala pri svoji izjavi.

Res je bila senatorju znana barbarska brezčutnost cesarjeva, in pot k njemu je bil najtežavnejši njegovega življenja; vendar je smatral za svojo dolžnost, da poskusi še zadnje.

Sempronij je moral dolgo, dolgo čakati v predsobi, ker je bil vladar pri mali južini, ki je trajala pri Maksiminu vedno dolgo, dostikrat cele ure. Nazadnje je bil pripuščten; na srečo najde cesarja pri dobri volji.

Previdni in prebrisani senator omeni najprej zasluge njenih prednikov, kakor tudi obep bratov, ki sta častno umrla v vojski z barbari. Soterija — tako nadaljuje — je zadnja potomka stare plemenitaške rodovine, ki ne zasluži takega krvavega kopca. Proti ljudem, ki so se v nerazsodnih letih, kakor ta-le deklica, se ne more proti kristjanom naperjena postaviti v vsej strogosti izvajati. Naj zato cesar v svoji blagovoljnosti in milosti ustavi za nekaj mesecev sodnijsko preiskavo in izpusti Soterijo. Upa, da se bo skoro omožila z njegovim sinom in prišla na druge misli.

(Dalje prihodnjic.)

Iz celega sveta.

Nemški parobrod „Deutschland“ ima silno močne stroje za plovbo in vozi iz Hamburga v Novi Jork-Ameriko. Na dve tretjini kg ugljena rabi malo več ko eno konjsko silo za uro. Rečimo, da je ena konjska sila enaka sili od 14 ljudi; tedaj razvije ena kad ugljena toliko sile, kolikor bi storil človek v 6 letih, delajoč na dan 3000 ur. Da omenjeni parobrod doseže brzino 23 morskih milj na uro, potrebuje 35.000 konjskih sil. Če bi hoteli rabiti ljudi za to delo, bilo bi treba najeti 498.400 veslarjev in še nekaj tisoč sopo-močnikov. Toliko ljudi bi ne imelo prostora na parobrodu „Deutschland“ in ne na „Titanicu“, ki se je vsled človeške trmoglavosti potopil lani z več tisoči ljudi in z več milijardami bogastva. Zakon v naravi je tak, da naglica tudi ni dobra.

Vojska kulturnih jezikov. Kako se kulturni jeziki menjavajo med seboj in prekašajo drug drugega, je razvidno iz sledeče statistike. V začetku 15. stoletja je ljudi govorilo angleški 4, nemški 10, ruski 3, francoski 10, italijanski 9,5, španski 8,5 milijonov ljudi. V 15. stoletju je govorilo angleški 8,5, nemški 10, ruski 3, francoski 20, italijanski 9,5, španski 8,5 milijonov zemljanov. V 18. stoletju se je posluževalo angleškega jezika 20, nemškega 31, ruskega 31, francoskega 31, italijanskega 15, španskega 26 milijonov ljudi. Ob koncu 19. stoletja je govorilo angleški 116, nemški 80, ruski 89, francoski 52, italijanski 54, španski 44 milijonov ljudi. Ako se bodo kulturni jeziki tako naprej razvijali, govorili bodo v 20. stoletju angle-

ški 520, nemški 180, ruski 220, francoski 81, italijanski 76, španski 68 milijonov ljudi. V slovanskih jezikih bode govorilo 892, v germanskem 871, v romanskem 387 milijonov ljudi na zemlji. V manjših skupinah bo govorilo srbo-hrvaški 8,5, bolgarski 7,20, slovenski 3,70, grški 4,30, rumunski 7,30, mažarski 1,10 milijonov ljudi. Najlepši jezik je baje italijanski, najgrši je mažarski. Izmed slovanskih jezikov pa bi govoril Bog hrvaški, če bi nameraval razgovarjati se s Slovani.

Napredovanje katoličanstva v Ameriki. Katoličanstvo v Ameriki neprestano napreduje. Pod sedanjim sv. Očetom papežem Pijem X., ki vodi čoln sv. Petra še-le 9 let, so povišali 10 škofij v nadškofije in ustanovili 38 novih škofij, 4 opatije in prelature, 18 apostolskih vikarijatov in 40 apostolskih prefektur.

Bombni napad na Katoliški Dom v Milanu. V milanskem predmestju Porto Tenaglia sta pred Katoliškim Domom dve neznapi osebi vrgli bombo, ki se je razpočila, a ni napravila k sreči druge škode, kakor da so popokale šipe in da je bilo zidovje nekoliko poškodovano.

Najdragocenejše jajce sveta. V mestu Dunedineju na Novi Zelandiji je Otogo-muzej, v katerem je videti velikansko jajce ptice Emeus crassus. Premer dolgosti jajca je 2 dm, širokosti 1,3 dm, v objemu ima 4,2 dm in težko je 290 kg. Odleže za 20 nojevih jaje ali 600 kokošnjih. Iz enega jajca bi se dalo napraviti „cvrtja ali šmarna“ za 110 lačnih težakov. Le škoda, da je ptica teh vrst že izumrla.

Največja ptica sveta je noj. Živi divji na prostem in udomačen. Noj je zelo koristna in draga pti-

ca. Iz njenih kril načopajo gospodarji vsako leto krasna peresa, katerih sleherni stane 20—50 kron. V prvih letih zraste noju po 25 peres. Stiriletni noj daje po 500—700 kron perja na leto. V Port Elizabeth v Ameriki se proda nojevega perja na trgu ob sejmiščih za 200.000 K. V Londonu in v Parizu velja eno pero 80—200 kron, Bogate amerikanske gospe nosijo na klobukih dragocenega nojevega perja za 10.000—50.000 kron. Seveda, pri nas smo že zadovoljni s kurjim krivčkom po 10—80 vin. Noj zleže letno po 35—40 jaje. Eno nojevo jajce zaleže za 30 kokošnjih. Meso mladega noja je tečno kakor puranovo, starega noja pa kot govedina. Kg nojevine stane 80 vin. do 1 K 20 vin. Pri nas ga seveda ni dobiti, ampak onstran Sredozemskega morja, v vroči Afriki.

Največja ura na svetu je na kolodvoru v Liver-polski ulici v Londonu. Kazalo meri 6,5 m, kladivo je težko 1½ centa. Ona goni 624 ur po raznih kolodvorih vzhodne železnice. Ni čuda, da vse točno in enako kažejo. V Gradeu pa ure včasih celo popoldne bijejo 12. uro. Najmanjša ura je Pavla Ditisheim v La Chaux de Fonds. Peresce je v premeru 1,78 mm široko, težka je urica eno desetino mg. Človek bi mislil, da bi jo pri nakupu stenske ure dobil za „šenk“, pa stane več kot ona na mariborskem magistratu. Dobiš jo za 8000 kron.

Vinska letina na Spodnjem Stajerskem. V „Allgemeine Weinzeitung“ priobčuje dvorni svetnik Portele članek, v katerem se bavi z rezultati vinske letine leta 1912 na Avstrijskem. Na Stajerskem ceni pridelek leta 1912 na 397.000 hl, napram 402.706 hektolitrov leta 1911.